

تاریخ

ده هزار ساله ایران

جلد چهارم

از سلسله انتشارات انترنشنال قاجاریه

تألیف: استاد عبدالمعظم رضایی

رضائی، عبدالعظیم، ۱۳۸۷ - ۱۳۱۱

تاریخ ده هزار ساله ایران / تألیف عبدالعظیم رضائی. تهران: اقبال، ۱۳۸۱.

۴ ج.: نقشه

ISBN: 978-964-406-017-5 (دوره)

ISBN: 978-964-406-097-7 (ج. ۱)

ISBN: 978-964-406-098-4 (ج. ۲)

ISBN: 978-964-406-099-1 (ج. ۳)

ISBN: 978-964-406-100-4 (ج. ۴)

فهرست ریزی بر اساس اطلاعات فیفا.

- چاپ اول: اقبال، ۱۳۶۳ - ۱۳۶۴ - ۱۳۷۸.

کتابخانه.

مندرجات: ج. ۱: از پیماها تا انقراض پارتها. - ج. ۲: از ساسانیان تا انقراض آل زیار. - ج. ۳: از سلسله غزنویان تا انقراض صفویه. - ج. ۴: از سلسله افشاریه تا انقراض قاجاریه.

۱ ایران - تاریخ. الف. عنوان.

۱۳۸۱

۹۵۵

DSR ۱۰۹ / ۶ ت۲

۱۴۳۹ - ۷۸ م

کتابخانه ملی ایران

انتشارات اقبال

تهران - خیابان دسر جم (کد پستی ۱۶۱۳۹) تلفن: ۷۷۶۰۳۵۷۴

تهران - خیابان جمهوری اسلامی (کد پستی ۱۱۴۶۷) تلفن: ۳۳۱۱۸۷۰۱

نام کتاب : تاریخ ده هزار ساله ایران (۴ ج. - بهار)

نویسنده : عبدالعظیم رضائی

ویراستار : زین العابدین آذرخش

صفحات و قطع : ۳۳۶ صفحه - وزیری

تیراژ : ۱۰۰۰ دوره

نوبت چاپ : بیستم - بهار ۹۸

چاپ : صنوبر

ISBN: 978-964-406-100-4

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۰۶-۱۰۰-۴

ISBN: 978-964-406-017-5

شابک دوره: ۹۷۸-۹۶۴-۴۰۶-۰۱۷-۵

مقدمه

بنام هستی بخش جانها و توانبخش دلها

ایمن سرزمین ما ایران کشوری است که در طی قرون و اعصار از بیگانگان و ستمگران بسیار دیده ولی ملت دلیر و جانبازش هیچگاه از پای ننشسته، در هر لحظه با نهایت فداکاری، مجد و عظمت دیرینه را تجدید کرده، در توفنده ترین طوفانهای حوادث شجاعت و شهامت بی نظیر خود را ابراز داشته و به جهانیان ثابت نموده، که ملتی زنده و پابرجاست و هیچ قدرت و نیروئی را تاب از پای در آورده، و تسلیم و زبونی وی نخواهد بود. تاریخ دورانهای پر آشوب، نا آرام و بی سامان ایران در عین سرشار بودن از دردها و رنجها و هدمها و ویرانیها، نمایانگر شکوه ملتی است که با درایت و پایدردی خود توانست این کشور را از یرغ اسارت بیگانگان که پیوسته استقلال و آزادیش را تهدید و سرفرازی و برومندیش را پامال می کردند، رهایی بخشد و در نهایت امر همان مهاجمان خیره سر را در منتهای خواری و زبونی تار و مار کند و از این ملک کهنسال بیرون براند. آغازگر این کتاب، حماسه نادر است. سرداری که با دلیرها و از جان گذشتگی های حیرت انگیز خویش موجب شد که ایران عظمت گذشته را به چنگ آورد و در نزد همه جهانیان سرافراز و ارجمند گردد.

و پایان بخش آن سرگذشت دودمان قاجار است که در دوران حکومت آن حاصل همه زحمات گذشته بر باد رفت و پشت این ملت کهنسال در زیر بار قراردادهای ننگین و شرم آور خم شد.

ولی آنچه که به کتاب حاضر حسن ختام می بخشد نهضت مشروطه و تلاشهای تحسین برانگیز آزادگان و آزادیخواهانی چون ستارخان و باقرخان است که برای عظمت و سرفرازی ایران از هستی خویش مایه گذاشتند.

در این باره می داند از جنابان آقایان مهندس سعید اقبال و مهندس فرشید اقبال که در مورد چاپ این کتاب می همتی مبذول داشته اند تشکر و سپاسگزاری کند. از خوانندگان گرامی انتظار و نواضا دارد آگاه کردن مؤلف از نقائص کتاب بر وی منت نهند، باشد که چاپهای بعدی از زلات لغز شهاب که به نظر صاحب نظران می رسد عاری شود.

عبدالعظیم رضایی

فهرست مطالب

۳	مقدمه
۱۵	فصل اول: منشأ (۱۲۸ تا ۱۲۱۸ هجری)
۱۵	ظهور نادر
۱۸	دفع اشرف افغان
۲۰	دفع روس و عثمانی
۲۳	عزل شاه طهماسب (۱۱۴۵)
۲۵	قتل عثمان پاشا و پیروزی سپاه ایران (۱۱۴۶)
۲۶	لشکرکشی به قفقازیه و داغستان
۲۸	تاجگذاری نادر و انقراض سلسله‌ی صفوی (۱۱۴۸)
۳۰	فتح قندهار
۳۱	لشکرکشی به هندوستان
۳۳	جنگ کرناال
۳۷	سفر نادر به بخارا و خیوه و داغستان
۳۸	جنگهای نادر با دولت عثمانی
۴۱	مصالحه با عثمانی
۴۲	تغییر خوی نادر و قتل او
۴۴	کشته شدن نادر (۱۱۶۰ هجری)
۴۵	صفات و کشورداری نادرشاه

جانشینان نادر	۴۹
عادلشاه، ابراهیم شاه و شاهرخ میرزا (۱۱۶۰ تا ۱۲۱۰ هجری)	۴۹
فصل دوم: سلسله‌ی زندیه (۱۱۶۳ تا ۱۲۰۹)	۵۱
اوضاع ایران مقارن ظهور کریم‌خان	۵۱
ظهور کریم‌خان زند	۵۲
شکست محمدحسن قاجار در ۱۱۷۱	۵۵
لشکرکشی به آذربایجان از ۱۱۷۴ تا ۱۱۷۵	۵۶
سرکوبی شیخ سلیمان بن کعب	۵۷
سلطنت کریمخان زند (از ۱۱۶۳ تا ۱۱۹۳)	۵۸
فتح بصره	۵۹
اوضاع سواحل و جزایر خلیج فارس در زمان زندیه	۶۰
صفات و اخلاق و رفتار کریمخان	۶۳
بازماندگان کریمخان زند (۱۱۹۳ تا ۱۲۰۳ هجری)	۶۷
۱- زکیخان	۶۷
۲- ابوالفتح‌خان پسر کریمخان	۶۷
۳- صادق‌خان	۶۸
۴- علیمرادخان	۶۹
۵- جعفرخان	۷۰
۶- لطفعلیخان	۷۱
وضع علوم و ادبیات	۷۶
از دوران صفویه تا انقراض زندیه	۷۶
الف- شعرا	۷۸
۱- امیدی	۷۸

۷۸.....	۲- باباافغانی
۷۸.....	۳- هاتفی
۷۹.....	۴- هلالی
۷۹.....	۵- اهلی ترشیزی
۸۰.....	عزلالی
۸۰.....	۷- لسانی
۸۰.....	۸- نزاری نیشابوری
۸۰.....	۹- ظهوری شینی
۸۱.....	۱۰- طالب آسی
۸۱.....	۱۱- بیدل
۸۱.....	۱۲- اهلی شیرازی
۸۱.....	۱۳- فضولی
۸۲.....	۱۴- وحشی بافقی
۸۲.....	۱۵- قادری یزدی
۸۲.....	۱۶- محتشم کاشانی
۸۳.....	۱۷- عرفی شیرازی
۸۳.....	۱۸- فیضی
۸۴.....	۱۹- سحابی
۸۴.....	۲۰- شفائی
۸۵.....	۲۱- ابوطالب کلیم
۸۵.....	۲۲- صائب تبریزی
۸۶.....	۲۳- وحید قزوینی
۸۶.....	۲۴- هاتف اصفهانی
۸۷.....	۲۵- آذر بیکدلی

- ب - فقهای دوره ی صفویه ۸۷
- پ - دانشمندان و فیلسوفان دوره صفوی که غالباً به زبان عربی تألیفاتی دارند ... ۸۸
- ۱- میرداماد ۸۸
- ۲- ملاصدرا ۸۸
- ۳- شیخ بهائی ۸۹
- ۴- ملا محسن فیض کاشانی ۸۹
- ملا عبدالرزاق لاهیجی ۹۰
- فصل سوم: سلسله قاجار (۱۲۰۹ تا ۱۳۴۴ هـ) ۹۱
- الف - ابتدای کار قاجار ۹۱
- ب - آغا محمدخان ۹۳
- ۱- پادشاهی آغا محمدخان ۹۴
- ۲- هجوم به گرجستان ۹۶
- ۳- تاجگذاری آغا محمدخان قاجار ۹۷
- ۴- تسخیر خراسان ۹۷
- ۵- تسخیر قلعه ی شوش و قتل آغا محمدخان ۹۸
- ۶- خصائل آغا محمدخان ۹۸
- پ - فتحعلی شاه قاجار (۱۲۱۲ تا ۱۲۵۰ هـ) ۱۰۰
- روابط ایران و هند ۱۰۱
- مسأله گرجستان ۱۰۲
- ۳- روابط ایران و فرانسه ۱۰۲
- ۴- روابط ایران با انگلیس ۱۰۳
- ۵- جنگ اول ایران و روس (۱۲۱۹ تا ۱۲۲۸ هـ) ۱۰۵

- ۱۰۶.....ع-جنگ اصلاندوز.
- ۱۰۷.....۷-وهایان.
- ۱۰۸.....۸-روابط ایران و عثمانی.
- ۱۰۹.....۹-دوره‌ی دوم جنگهای ایران و روسیه (۱۲۴۱ تا ۱۲۴۳ هجری).
- ۱۱۲.....۱۰-سفارت گریایدوف و قتل او.
- ۱۱۴.....۱۱-مسأله‌ی هرات و افغانستان (۱۲۲۲).
- ۱۱۵.....۱۱-رگ جانگداز عباس میرزا.
- ۱۱۶.....۱۲-مرگ فتحعلی شاه.
- ۱۱۷.....ت-محمد شاه قاجار.
- ۱۱۸.....۱-قتل قائم مقام در سفر ۱۲۵۱.
- ۱۱۹.....۲-محاصره‌ی هرات.
- ۱۲۱.....۳-فتنه‌ی آقاخان محلات.
- ۱۲۲.....۴-تیرگی روابط ایران و عثمانی.
- ۱۲۴.....۵-قیام سالار در خراسان.
- ۱۲۴.....ع-مرگ محمدشاه.
- ۱۲۵.....ث-ناصرالدین شاه (از ۱۲۶۳ تا ۱۳۱۳).
- ۱۲۶.....۱-فرقه‌ی بابیه و بهائیه.
- ۱۲۸.....۲-اصلاحات امیرکبیر.
- ۱۳۰.....۳-عزل امیرکبیر.
- ۱۳۱.....۴-جنگهای کریمه.
- ۱۳۲.....۵-لشکرکشی به خوارزم.
- ۱۳۲.....ع-واقعه‌ی هرات.
- ۱۳۴.....۷-جنگ مرو.
- ۱۳۶.....۸-وزرای دوره‌ی ناصر.

- ۹- خروج شیخ عبیدالله ۱۳۷
- ۱۰- صدارت امین السلطان ۱۳۷
- ۱۱- امتیاز تنباکو ۱۳۹
- ۱۲- اصلاحات دوره‌ی ناصری ۱۴۰
- ج- مظفرالدین شاه (۱۳۱۳-۱۳۲۴ هجری) ۱۴۳
- صدارت عین الدوله ۱۴۵
- علا، نده ۱۴۶
- صدور فرمان و طیت ۱۴۷
- قانون اساسی ۱۴۹
- علل انقلاب ایران ۱۵۰
- مرگ مظفرالدین شاه ۱۵۱
- ج- محمدعلی شاه (۱۳۲۴ تا ۱۳۲۷) ۱۵۱
- وزارت اتابک ۱۵۲
- وزارت ناصرالملک ۱۵۴
- واقعه‌ی توپخانه ۱۵۵
- استبداد صغیر ۱۵۶
- به توپ بستن مجلس ۱۵۷
- قیام مردم تبریز به رهبری ستارخان ۱۵۸
- سخنی چند درباره‌ی شخصیت ستارخان و باقرخان ۱۵۹
- خلع محمد علیشاه ۲۳۳
- سلطنت احمدشاه (۱۳۲۷ تا ۱۳۴۳) ۲۳۳
- افتتاح مجلس دوم ۲۳۵
- استبداد اجانب ۲۳۷
- تجاوزات دولت عثمانی ۲۳۸

۲۳۹	جنگ جهانی اول و ایران
۲۴۱	قرارداد ۱۹۱۹
۲۴۵	وسایل تمدن جدید که در زمان قاجار به ایران آورده شد
۲۴۵	پستخانه
۲۴۸	تلگرافخانه
۲۴۹	راه آهن
۲۵۱	مساجد
۲۵۲	چاپخانه
۲۵۸	روزنامه
۲۶۳	ترجمه و تألیف کتاب
۲۶۴	ایجاد کارخانه
۲۶۴	تقلید آداب و رسوم اروپایی
۲۶۵	امتیاز مهم اواخر قاجاریه
۲۶۸	نفت
۲۷۰	بانک
۲۷۱	حفریات در ایران
۲۷۲	روابط ایران با کشورهای دیگر از اوایل مشروطیت به بعد
۲۷۶	وضع ادبیات فارسی در دوران قاجاریه
۲۷۷	الف - شعراء
۲۷۷	مجمر اصفهانی
۲۷۷	نشاط
۲۷۸	صبا
۲۷۸	وصال

۲۷۹	 قائم مقام
۲۷۹	 قاتانی
۲۸۰	 فروغی بسطامی
۲۸۰	 سروش اصفهانی
۲۸۱	 محمودخان ملک الشعراء
۲۸۱	 سحاب
۲۸۱	 دنیا حق
۲۸۲	 ادیب فراهانی (امیری)
۲۸۳	 ادیب نید ابوری
۲۸۳	 ادیب پیشاوری
۲۸۴	 جلوه
۲۸۴	 خسروی
۲۸۵	 شوریده
۲۸۵	 اعتضادالسلطنه
۲۸۶	 معتمدالدوله
۲۸۶	 اعتمادالسلطنه
۲۸۶	 ذکاءالملک
۲۸۷	 شمس العلماء
۲۸۸	 نظری اجمالی به دربار قاجاریه

۲۹۱	 فصل چهارم: تاریخ دیپلماسی ایران
۲۹۳	 دیپلماسی ایران در آخرین سالهای سلطنت اشکانی
۲۹۴	 دوران تشتت پس از اسلام
۲۹۴	 دوران پیش از شاه عباس اول

روابط دیپلماسی شاه عباس با دولت عثمانی.....	۲۹۶
روابط دیپلماسی شاه عباس با دو رقیب سیاسی: انگلستان و پرتغال.....	۲۹۸
روابط دیپلماسی ایران و هند.....	۳۰۱
روابط دیپلماسی ایران و آلمان.....	۳۰۲
آغاز وابستگی ایران.....	۳۰۵
دیپلماسی ایران در آستانه‌ی سلطنت نادرشاه.....	۳۰۶
فهرست علاء نام کسان.....	۳۰۹

www.ketab.ir